

**PROEFSLEUVENONDERZOEK
A301 WILRIJK-SINT-BAVO
EINDRAPPORT**

**STAD ANTWERPEN AFDELING ARCHEOLOGIE
ANNE SCHRYVERS
JUNI 2010**

COLOFON

Onderzoek

Proefsleuvenonderzoek Wilrijk-Sint-Bavo
Sint-Bavostraat 29 – 2610 Wilrijk

Opdrachtgever

GZA Algemeen Bestuur
Sint-Augustinuslaan 20 – 2610 Wilrijk

Uitvoerder

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Datum onderzoek

24 februari 2010

Auteur

Anne Schryvers

copyright Stad Antwerpen afdeling archeologie

Zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de
Stad Antwerpen afdeling archeologie mag geel enkel
onderdeel of uittreksel van deze tekst worden weergegeven
of in een elektronische databank worden gevoegd, noch
gefotokopieerd of op een andere manier vermenigvuldigd.

INHOUDSTAFEL

1. IDENTIFICATIE.....	p. 4
1.1. VAN DE VERSLAGGEVER.....	p. 4
1.2. VAN HET ONDERZOEKSTERREIN.....	p. 4
1.3. KAARTEN.....	p. 5-6
2. ARCHEOLOGISCHE NOTA.....	p. 7
2.1. INLEIDING.....	p. 7
2.2. ONDERZOEKSSTRATEGIE.....	p. 7
2.3. RESULTATEN VAN HET ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK.....	p. 10
2.4. INTERPRETATIE VAN DE RESULTATEN	p. 13
3. BESLUIT.....	p. 13
FIGUREN.....	p. 14

1. IDENTIFICATIE

1.1. VAN DE VERSLAGGEVER

Anne Schryvers
consulent archeologie

Stad Antwerpen afdeling archeologie
Postadres: Grote Markt 1 - 2000 Antwerpen
Kantooradres: Francis Wellesplein 1 - 2018 Antwerpen
tel + 32 3 338 22 59 gsm +32 478 71 72 09

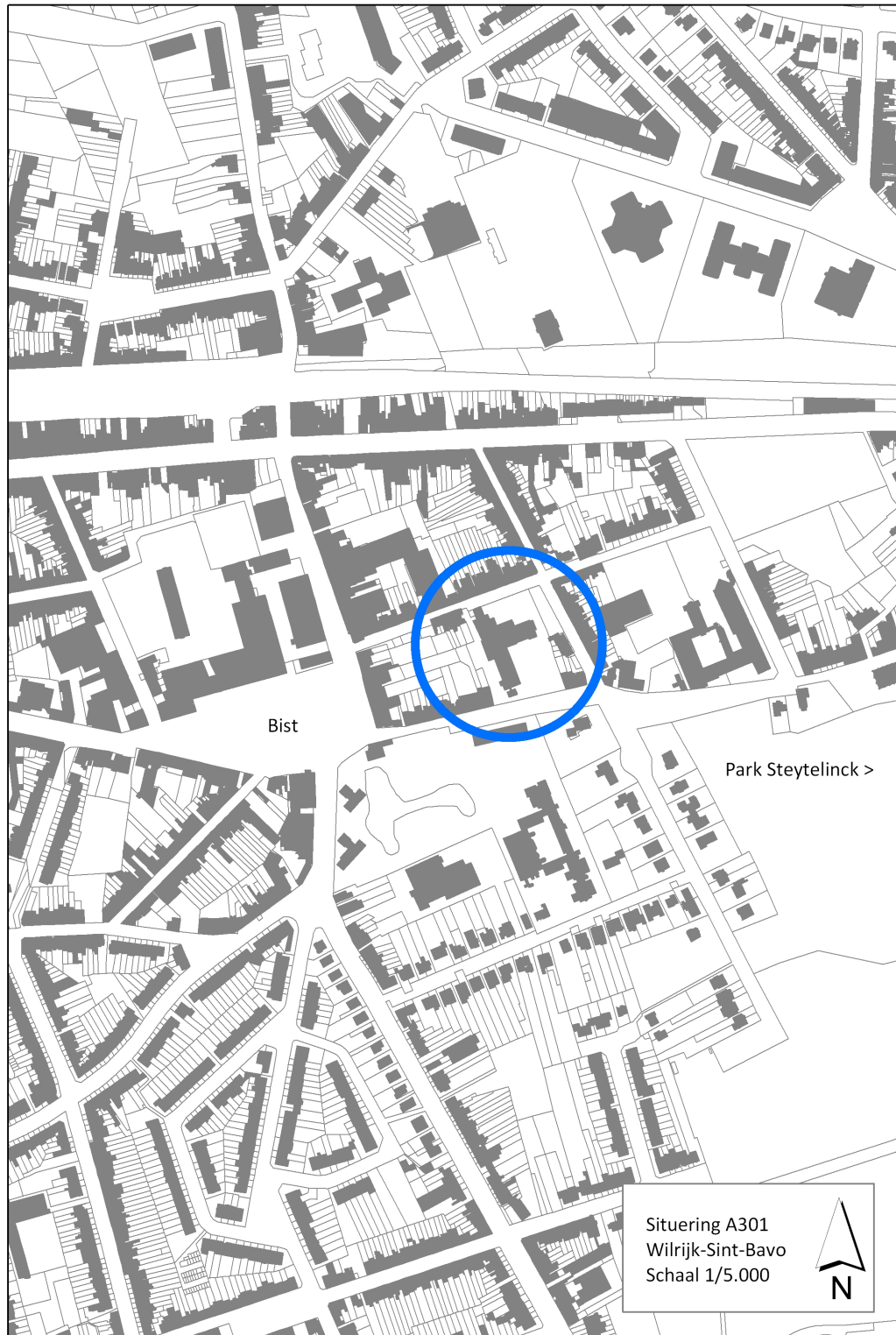
anne.schryvers@stad.antwerpen.be

1.2. VAN HET ONDERZOEKSTERREIN

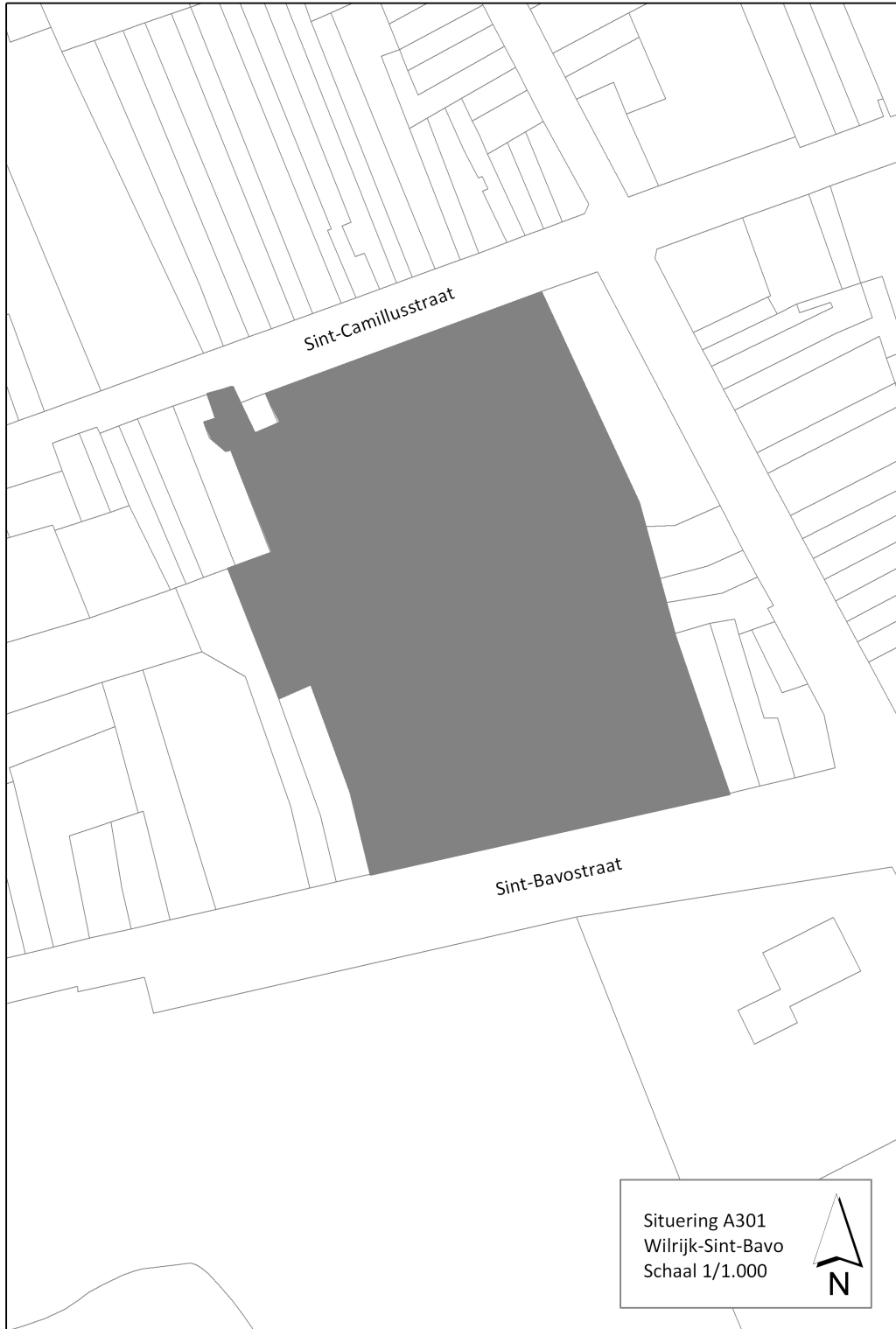
Provincie	Antwerpen
Gemeente	Antwerpen
Deelgemeente	Wilrijk
Coördinaten	51°10'15" N en 4°23'51" O
Kadastergegevens	afdeling 42 sectie B perceel 32 G 8
Adres	Sint-Bavostraat 29 – 2610 Wilrijk
Naam van de site	A 301 Wilrijk-Sint-Bavo
Opgravingsvergunning	dossiernummer 2010/046

1.3. KAARTEN

Figuur 1. Situering site A301

Figuur 2. Situering site A301

2. ARCHEOLOGISCHE NOTA

2.1. INLEIDING

Op de niet bebouwde zones van het woon- en zorgcentrum Sint-Bavo (Sint-Bavostraat 29 in Wilrijk) wordt een nieuwbouw gerealiseerd. Nadat deze nieuwbouw voltooid is, zullen de huidige gebouwen van het rusthuis worden afgebroken. Op dat terrein wordt nadien een parkeerplaats ingericht en groen voorzien. De nieuwbouw krijgt een ondergrondse parkeergarage op niveau -1.

Het terrein van het woon- en zorgcentrum Sint-Bavo is gelegen in een zone die op de lokale archeologische advieskaart wordt aangegeven als archeologisch onderzoeksgebied. In de nabijheid van het projectgebied bevinden zich ook belangrijke archeologische sites uit de IJzertijd en de Romeinse tijd. Eveneens is het historisch gegroeide dorpsplein “De Bist” vlakbij het plangebied gelegen.

2.2. ONDERZOEKSSTRATEGIE

doelstelling

Omdat het terrein van het woon- en zorgcentrum Sint-Bavo gelegen is in een archeologisch onderzoeksgebied en omdat de geplande ingreep bedreigend is voor eventuele archeologische resten, is een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk.

De doelstelling is in eerste instantie te achterhalen of er archeologische sporen en/of resten aanwezig zijn in de zone van de nieuwbouw.

Indien archeologische resten aanwezig zijn in het plangebied dient onderzocht of deze in verband kunnen worden gebracht met de gekende sites uit de IJzertijd en de Romeinse tijd. Of dient er nagegaan te worden of er een link bestaat tussen de archeologische resten in de Sint-Bavostraat en het nabijgelegen plein “De Bist”.

methodiek

Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op de niet bebouwde zones van het terrein. De inplanting van de sleuven werd ook hierdoor bepaald. In totaal zijn 9 sleuven ingepland waarvan de totale oppervlakte (385,6 m²) ongeveer 12% van het te prospecteren terrein inneemt (2970 m²) – zie figuur 3.

De sleuven zijn machinaal uitgegraven onder archeologische begeleiding. Van de 9 voorziene sleuven konden er 3 volledig en 2 ten dele worden uitgegraven. De andere sleuven konden om verschillende redenen niet worden uitgegraven. In totaal is er 204,2 m² van het terrein archeologisch onderzocht.

verantwoording sleuvenplan Wilrijk-Sint-Bavo (plan 2)

Van de totale voorziene te onderzoeken oppervlakte kon 181,4 m² niet worden uitgegraven. Dit kende verschillende redenen:

- sleuven 3 en 5 bevonden zich te dicht bij de steunende muur van een gebouw;
- sleuf 4 situeerde zich in de lijn van alle leidingen van het huidige woon- en verzorgingstehuis;
- sleuf 7 bevond zich op een in gebruik zijn speelveldje. Deze zone wordt pas in een later stadium ontwikkeld;
- sleuven 2 en 6 konden niet over de volledige lengte worden uitgegraven omdat er nutsleidingen in de weg bleken te zitten.

Aangezien de sleuven reeds op alle 'vrije' zone van het plangebied waren ingepland, was het niet mogelijk de overgebleven m² op andere delen van het plangebied uit te voeren. Hierdoor kon de vooropgestelde 12% niet worden gehaald. Toch lijkt de locatie van de onderzochte sleuven voldoende gunstig om ook uitspaken te doen over de andere zones van het plangebied.

Figuur 3. Sleuvenplan site A301

2.3. RESULTATEN VAN HET ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

De gedetailleerde beschrijving van de profielen is terug te vinden als bijlage 1.

noordelijke zone plangebied – kant Sint-Camillusstraat

In de noordelijke zone van het plangebied bevonden zich op 50 cm beneden maaiveld recente kelderfunderingen. Het gaat om de kelders van de huizen langs de zuidelijke zijde van de Sint-Camillusstraat die gesloopt zijn voor de aanleg van het huidige rust- en verzorgingstehuis Sint-Bavo.

Er zijn geen archeologische sporen en/of resten waargenomen in deze zone.

Figuur 4. recente kelderfundering sleuf 8

Figuur 5. recente kelderfundering sleuf 9

zuidelijke zone plangebied – kant Sint-Bavostraat

De bodemsamenstelling van deze zone bestaat uit een bouwvoor van een 40-tal centimeter dik. Daaronder bevindt zich een laagje bleek zand gevolgd door een laagje cokes. Deze lagen zijn aangevoerd bij de aanleg van het huidige parkeerterrein. Onder deze aangevoerde lagen bevindt zich de ongestoorde bodem bestaande uit een B-horizont van 30 à 40 cm dik met daaronder de bruinglele, ongestoorde moederbodem. Halverwege sleuf 1 wees een blauwgrijze verkleuring van de bodemlagen op de aanwezigheid van water in deze zone (vermoedelijk grondwater).

Er zijn geen archeologische sporen en/of resten aangetroffen in deze zone.

Figuur 6: sleuf 1 in zuidelijke zone plangebied

Figuur 7: wandprofiel sleuf 1

Figuur 8: detail profiel in noordelijke helft sleuf 1

Figuur 9: detail profiel in zuidelijke helft sleuf 1

westelijke zone – zijkant gebouw

In deze zone is een gelijkaardige bodemsamenstelling gezien als in de zuidelijke zone. Ook hier zijn geen archeologische sporen en/of resten gevonden.

Figuur 10: sleuf 6 in westelijke zone plangebied

Figuur 11: profiel sleuf 6

2.4. INTERPRETATIE VAN DE RESULTATEN

De bodemsamenstelling in de zuidelijke en westelijke zone van het plangebied is van die aard dat eventuele aanwezige archeologische sporen bewaard gebleven zouden zijn. Er zijn in de onderzochte zones echter geen archeologische sporen en/of resten gevonden. Er is dan ook geen reden om een vervolgonderzoek aan te bevelen en/of de verdere werkzaamheden op het terrein archeologisch te begeleiden.

3. BESLUIT

Het archeologisch vooronderzoek op de niet bebouwde terreinen van het woon- en zorgcentrum Sint-Bavo heeft geen archeologische sporen en/of resten opgeleverd.

In de noordelijke zone van het plangebied zijn enkele recente kelderfunderingen aangetroffen. Deze behoorden tot de huizen van de Sint-Camillusstraat die gesloopt zijn bij de aanleg van het huidige woon- en zorgcentrum.

In de zuidelijke en westelijke zone van het plangebied is de ongestoorde moederbodem op een gemiddelde diepte van 1m à 1m20 beneden maaiveld aangetroffen. De bovenliggende lagen getuigden van een normale bodemvorming waarin eventuele archeologische resten bewaard gebleven zouden zijn. Er zijn echter geen archeologische sporen en/of resten waargenomen.

Het plangebied wordt vanuit archeologisch standpunt vrijgegeven: de bouwwerken kunnen van start gaan zonder verdere archeologische begeleiding.

FIGUREN

Figuur 1. Situering site A301

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 2. Situering site A301

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 3. Sleuvenplan site A301

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 4. recente kelderfundering sleuf 8

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 5. recente kelderfundering sleuf 9

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 6. sleuf 1 in zuidelijke zone plangebied

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 7. wandprofiel sleuf 1

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 8. detail profiel in noordelijke helft sleuf 1

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 9. detail profiel in zuidelijke helft sleuf 1

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 10. sleuf 6 in westelijke zone plangebied

Stad Antwerpen afdeling archeologie

Figuur 11. profiel sleuf 6

Stad Antwerpen afdeling archeologie

BIJLAGE 1: gedetailleerde beschrijving van de profielen

PROFIEL SLEUF 1

van noord tot 16m50		
40-50 cm	bouwvoor	donkerbruin, humeus
10 cm	bandje cokes	zwart
45 cm	B-horizont	donkerbruine, homogene laag
10 cm	BC-horizont	donkerbruin met bruingele vlekken
10 cm	C-horizont	bruingele, homogene laag met veel bioturbatie en wortels
van 16m50 tot 17m40		
40 cm	bouwvoor	donkerbruin, humeus
10 à 25 cm	aangevoerd zand	bleek, zuiver zand
10 cm	bandje cokes	zwart
35 cm	B-horizont	donkerbruine, homogene laag
10 cm	BC-horizont	donkerbruin met bruingele vlekken
10 cm	C-horizont	bruingele, homogene laag met veel bioturbatie en wortels
Van 17m40 tot 20m40		
40 cm	bouwvoor	donkerbruin, humeus
10 à 25 cm	aangevoerd zand	bleek, zuiver zand
10 cm	bandje cokes	zwart
35 cm	B-horizont	donkerbruine, homogene laag
10 cm	BC-horizont	donkerbruin met bruingele vlekken
10 cm	water?	blauwgrijze laag met wortelresten (natuurlijk)
van 20m40 tot 25m		
40 cm	bouwvoor	donkerbruin, humeus
10 à 25 cm	aangevoerd zand	bleek, zuiver zand
10 cm	bandje cokes	zwart
35 cm	B-horizont	donkerbruine, homogene laag
10 cm	BC-horizont	donkerbruin met bruingele vlekken
10 cm	C-horizont	bruingele, homogene laag met veel bioturbatie en wortels
Van 25 tot 33m30		
40 cm	bouwvoor	donkerbruin, humeus
10 à 25 cm	aangevoerd zand	bleek, zuiver zand
10 cm	bandje cokes	zwart
35 cm	B-horizont	donkerbruine, homogene laag
10 cm	BC-horizont	donkerbruin met bruingele vlekken
10 cm	water?	blauwgrijze laag met wortelresten (natuurlijk)

van 33m30 tot zuid		
40 cm	bouwvoor	donkerbruin, humeus
10 à 25 cm	aangevoerd zand	bleek, zuiver zand
10 cm	bandje cokes	zwart
35 cm	B-horizont	donkerbruine, homogene laag
10 cm	BC-horizont	donkerbruin met bruingele vlekken
10 cm	C-horizont	bruingele, homogene laag met veel bioturbatie en wortels
OPMERKING:		
- op 21m80: waterleiding geraakt (recent maar niet in gebruik)		
- op 23m60: oude waterleiding (niet meer in gebruik)		

PROFIEL SLEUF 6

60 cm	bouwvoor	donkerbruin, humeus
35 cm	aanvullingslaag	donkergrijze, compacte laag met houtskoolspikkels en baksteengruis
10 cm	B-horizont	donkerbruine, homogene laag
10 cm	BC-horizont	donkerbruin met bruingele vlekken
10 cm	C-horizont	witbeige laag met veel bioturbatie